

De Denderbeken in Opwijk kronkelen weer

Met de herinrichting van de Asbeek en de Kluisbeek werkt de gemeente tegelijk aan minder wateroverlast, meer weerbaarheid tegen droogte én een fijne leefomgeving.

De Asbeek en de Kluisbeek zijn twee bescheiden waterlopen in het Denderbekken die door Opwijk stromen. Zoals dat in de voorbije decennia wel vaker gebeurde, werden ze ingrijpend gewijzigd. Ze werden deels ingebuisd en moesten vooral water afvoeren. Helemaal lieten ze zich toch niet verstoppem. Bij hevige regen zorgden de beken voor wateroverlast in het centrum. Vandaag kijken gemeenten gelukkig anders naar water en waterlopen. De zin om de twee beken tot hun recht te laten komen, was groot bij het Opwijkse bestuur. De vraag was alleen nog hoe.

Van plannen naar projecten
Het herstel van beide beken stond al langer als ambitie in het hemelwaterplan van Opwijk. Een projectoproep van het Departement Omgeving bracht alle puzzelstukken samen. Binnen T.OP Dendervallei, het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma voor de regio, zocht het departement naar groenblauwe projecten die relatief snel uitvoerbaar zijn en tegelijk bijdragen aan een meer klimaatrobuuste Dendervallei.
De gemeente Opwijk vroeg Aquafin om de subsidieaanvraag mee te begeleiden. “Vanuit onze expertise in riool- en

waterloopbeheer brachten we verschillende partners rond de tafel. Want een beek herstellen vraagt meer dan technische kennis”, vertelt Jan Pauwels, water- en omgevingsingenieur bij Aquafin. “De gemeente Opwijk, rioolbeheerder Riopact* en het Regionaal Landschap Brabantse Kouters brachten elk hun eigen expertise in. Zo ontstond stap voor stap een ontwerp waarin waterbeheer, biodiversiteit en buurtbeleving elkaar versterken.”

De Asbeek komt weer aan de oppervlakte
De Asbeek toont hoe ingrijpend zo’n herstel kan zijn. Vandaag stroomt de beek grotendeels verborgen onder een verharde speel- en verkeerstuin. In het nieuwe

ontwerp krijgt ze letterlijk opnieuw ruimte. “We laten de beek opnieuw meanderen over een traject van 210 meter”, zegt Troy Vanderlinden van studie bureau Antea Group. We maken de waterloop langer en voegen natuurlijke structuren toe, waardoor het water vertraagt. Dat helpt om piekdebieten op te vangen en water langer vast te houden tijdens droge periodes.” De ingreep maakt de beek niet alleen klimaatrobuuster. Ook de buurt krijgt er een nieuwe plek bij. “Tijdens een participatiemoment konden bewoners kiezen uit verschillende ontwerpen,” vult Andreas Bouwens van Cluster Landscape aan. “Hun voorkeur woog mee in het uiteindelijke plan. De karakteristieke Italiaanse populieren blijven behouden,

net als het voetbalveld, de zandbak en de speeltuin. Alleen de verharde delen van de verkeerstuin krijgen een nieuwe inrichting. Ook de fietsbanen blijven behouden. De open ruimte ertussen evolueert naar een infiltratiezone met extra bomen. Flauwe oevers, natuurlijke speelelementen en een kronkelende beek maken van water opnieuw iets wat kinderen kunnen ontdekken in plaats van moeten vermijden.”

Klimaatrobuuste Kluisbeek
Ook bij de Kluisbeek ligt de nadruk op het vertragen en vasthouden van water. Door het beektraject te verlengen en de helling af te vlakken, stroomt het water minder snel weg. Kleine drempels uit dood hout houden het water langer vast. Dat helpt

niet alleen tijdens natte winters, maar ook in droge zomers.
Bestaande waterbuffers worden slimmer ingezet. Nieuwe poelen creëren tijdelijke plas-draszones waar regenwater langzaam kan infiltreren voordat het de beek bereikt. Ook hier gaat het project verder dan waterbeheer alleen. Langs de beek komt een wandelpad dat bewoners bij droog weer dicht bij het water brengt.
De projecten aan de Asbeek en de Kluisbeek tonen wat mogelijk wordt wanneer water niet als een afzonderlijk technisch vraagstuk wordt bekeken, maar vanuit verschillende dimensies. Door waterbeheer te verbinden met natuur, recreatie en inspraak ontstaan oplossingen met een bredere maatschappelijke meerwaarde.

“We laten de beek opnieuw meanderen over een traject van 210 meter.”

v.l.n.r.: Troy Vanderlinden (Antea Group), Jan Pauwels (Aquafin), Andreas Bouwens (Cluster Landscape), Nele van Herewegen (Opwijk)

Een sterk dossier maakt meer kans op subsidies

Een succesvolle subsidieaanvraag begint met een goed onderbouwd project. Voor de herinrichting van de Asbeek en de Kluisbeek kreeg Opwijk een subsidie van 644.478 euro. “Het is mee te danken aan de water- en omgevingsadviezen van Aquafin dat we die subsidie konden binnenhalen”, weet Nele van Herewegen van de gemeente Opwijk. “Aquafin bracht niet alleen technische expertise in, maar ook een brede blik op het waterbeheer binnen onze gemeente. Die combinatie hielp om plannen uit te werken die inhoudelijk sterk én subsidieproof zijn.”

Benieuwd hoe Aquafin jouw gemeente of organisatie van dienst kan zijn? Contacteer je accountmanager via aquafin.be.